

Uitvoeringsnotitie indexatiebeleid provincie Zuid-Holland

In deze uitvoeringsnotitie indexatiebeleid wordt een eerste uitwerking van het indexatiebeleid vormgegeven. Dit is de basis waarop de verdere ontwikkeling van het indexatiebeleid plaats kan vinden waarbij mogelijke aandachtspunten voor de toekomst kunnen zijn;

- Hoe om te gaan met investeringskredieten buiten de termijn van T+5 jaar.
- Hoe om te gaan met de actualisatie van het prijspeil voor de investeringskredieten en daaruit voortvloeiende onderhoudslasten.
- Alleen de subsidiebudgetten voor instellingen die een langdurige en/of afhankelijke relatie hebben met de provincie Zuid-Holland indexeren
- Transitie periode omdat in de lopende contracten niet op basis van dit beleid (indexen) afspraken zijn gemaakt

1 Welke baten kan de Provincie Zuid-Holland zelf Indexeren en waar komt de dekking vandaan

- a) De opcenten op de motorrijtuigenbelasting worden jaarlijks geïndexeerd op basis van vastgestelde externe indexcijfers
- b) Leges worden jaarlijks geïndexeerd op basis van vastgestelde externe indexcijfers
- c) Indexatie voor zowel de lasten als de baten te verwerken in het begrotingssaldo voor T tot en met T+5. Deze termijn is gelijk aan de verwerking van de circulaire provinciefonds in de begroting. Hiermee is er een balans tussen de ontwikkeling van de baten en lasten voor de periode T tot en met T+5
- d) Indexatie van de lasten wordt gedekt uit het structurele begrotingssaldo op basis van vastgestelde externe indexcijfers

2 Indexatie percentages en aanpassingen van de stelposten

- a) De indexatie percentages worden vastgesteld in de kadernota (T+1) voor de periode T+1 tot en met T+5.
- b) De percentages worden gedurende het begrotingjaar (T+1) waar de kadernota betrekking op heeft niet meer bijgesteld.
- c) In de kadernota wordt op basis van de nieuw vastgestelde percentages de te indexeren baten en lasten voor de periode T+1 tot en met T+5 gewijzigd
  - a. Voor de baten wordt dit direct verwerkt in de begroting op de betreffende begrotingsposten voor de periode T+1 tot en met T+5
  - b. De begrote indexatie lasten (exploitatie) worden verwerkt op de stelpost prijscompensatie en op de stelpost looncompensatie binnen het hoofdstuk algemene middelen voor de periode T+1 tot en met T+5 ten laste van het begrotingssaldo
  - c. De begrote indexatie kredieten (investerings) worden verwerkt op een stelpost investeringskrediet prijscompensatie binnen de ambities waar de investeringsprojecten begroot zijn voor de periode T+1 tot en met T+5. De dekking voor indexatie kredieten zijn de kapitaallasten. Deze worden gedekt uit het begrotingssaldo.
    - i. Het te indexeren investeringskrediet is het laatst vastgestelde krediet minus het al gerealiseerde deel.
- d) Elk jaar schuift de T+5 een jaar op en komt de dekking voor de volgende periode op de stelpost. Hierbij is de aanname dat indexatielasten verder dan T+5 gedekt zullen worden uit het structurele begrotingssaldo. Overeenkomsten langer dan T+5 jaar kunnen worden aangegaan. Denk bijvoorbeeld aan subsidieverstrekking of overeenkomsten voor het beheren of onderhouden van wegen of natuurgebieden

3 Gebruik stelpost

- a) Op basis van een onderbouwing kan vanaf de kadernota (T+1) en elk ander P&C product in dat cyclusjaar het structurele indexatie budget voor T+1 worden toegekend aan een ambitie. Voor de berekening van het bedrag wordt gebruikt gemaakt van het vastgestelde percentages van de betreffende index. Het uitgangspunt is dat de afgesproken indexatiepercentages in de contracten en overeenkomsten gelijk zijn aan de vastgestelde indexen van het indexatiebeleid. Als een ander percentage wordt gehanteerd in bijvoorbeeld de overeenkomst dan is het verschil voor rekening en risico van de beleidsambitie.
- b) Afwijkingen in het lopende begrotingjaar tussen de gebruikte percentage en het feitelijke percentage kunnen voordelig of nadelig zijn. Dit komt ten gunste of ten laste van de ambitie
- c) In de najaarsnota zal het restant indexatie budget wat op de stelpost staat voor dat begrotingsjaar structureel vrijvallen in het begrotingssaldo.

4 Afwijkingen op het beleid

- a) Baten: Het indexeren van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting kan met een afwijkend percentage van de index plaatsvinden. In het geval dat er geen indexatie wordt toegepast is er sprake van indexatie met 0%.
- b) De opcenten op de motorrijtuigenbelasting kunnen niet aangepast worden in een lopend begrotingsjaar.
- c) Lasten: Het werken met een afwijkende index of percentage bijvoorbeeld omdat de feitelijke indexen in een lopend begrotingjaar afwijken van de trendmatige ontwikkelingen betekent dat dekking van deze afwijking wordt gevonden door te sturen op ontwikkeling van baten en/of de lasten en moet passen binnen de ruimte van het structurele begrotingssaldo.

5 Welke indexen waarvoor en welke bron

In de onderstaande tabel staan de te hanteren indexen met bron of manier van berekenen genoemd.

Indexen kunnen voorspellend zijn of op basis van definitieve cijfers. Het CPB maakt ramingen van indexcijfers naar de toekomst (prospectief). Daarentegen publiceert het CBS indexcijfers op basis van definitieve cijfers (realisatie, retrospectief). Voor de GWW-index die door het CBS wordt gepubliceerd is er geen raming beschikbaar en gaan we uit van een gemiddelde over de afgelopen 3 jaar. Dus bij het opstellen van een begroting 2023 die tijdens het zomerreces wordt gemaakt en 15 november 2022 wordt vastgesteld wordt het gemiddelde over de periode januari 2019 tot en met januari 2022 gebruikt. Bij een trendmatige ontwikkeling leidt dit niet tot grote afwijkingen, bij niet trendmatige ontwikkelingen wel.

Welke indexen waarvoor en welke bron		Bron
Landelijke Bijdrage-Index (LBI) LBI volgt onafhankelijk de kostenontwikkeling van de sector uitgesplitst naar voertuig en brandstof type. De uitsplitsing Bussen - Diesel wordt het meeste toegepast in onze concessies (en wordt daarom gebruikt bij de prognose).	Openbaar vervoer	DOVA

Prognose percentage voor T+1 wordt ook gebruikt voor de resterende jaren.		
<p>42/43: Grond-, weg- en waterbouw (GWW) GWW heeft alleen een historische index, we gaan nu uit van het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar. Bij het opstellen van de kadernota (T+1) is dit het gemiddelde over de periode januari (T)-(T-3)</p> <p>Voorbeeld: Voor de kadernota 2023 wordt het gemiddelde berekend over het verschil tussen januari 2019 en januari 2022.</p> <p>Prognose percentage voor T+1 wordt ook gebruikt voor de resterende jaren</p>	<p><i>Exploitatie</i> Beheer & Onderhoud</p> <p><i>Investerings</i> Beheer & Onderhoud Infra Natuur Recreatie Gebouwen (fz)</p>	CBS retrospectief
<p>Prijs overheidsconsumptie: beloning werknemers (PO:bw) Dit is de gemiddelde stijging van de lonen en salarissen van de collectieve sector exclusief een voortschrijdend gemiddelde van de jaarlijkse incidentele loonstijgingen.</p> <p>Verzamelde bijlagen met lange reeksen t/m T + 4 (MLT) waarbij het percentage voor het 4de jaar ook wordt gebruikt voor het 5de jaar</p>	Loonontwikkeling formatie incl. pensioenpremies	CPB Maart raming
<p>Nationale consumentenprijsindex (CPI) De gemiddelde prijs op jaarbasis van een pakket goederen en diensten</p> <p>Verzamelde bijlagen met lange reeksen t/m T + 4 (MLT) waarbij het percentage voor het 4de jaar ook wordt gebruikt voor het 5de jaar</p>	Opcenten motorrijtuigenbelasting (baten)	CPB Maart raming
<p>Gewogen index van 1/3 (CPI) en 2/3 (PO:bw) Deze index wordt gehanteerd voor het bepalen van het bedrag wat uit de stelpost gehaald wordt</p> <p>Verzamelde bijlagen met lange reeksen t/m T + 4 (MLT) waarbij het percentage voor het 4de jaar ook wordt gebruikt voor het 5de jaar</p>	Subsidies Omgevingsdiensten	CPB Maart raming
<p>Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc) Dit is de gemiddelde stijging van de prijzen van de netto materiele consumptie van de</p>	Resterende budgetten incl. ICT	CPB Maart raming

<p>collectieve sector (zie ook toelichting op definitie van collectieve sector). De netto materiële consumptie is gelijk aan de som van de lopende aankopen van goederen en diensten (bijvoorbeeld kosten van energie, huisvesting, kantoorartikelen, uitzendkrachten), de afschrijvingen (bijv. die op infrastructuur, gebouwen, wagenpark en computers) en de verkopen (bijv. schoolgelden, reinigingsrechten, verkopen sociale werkplaatsen, vergoeding van de EU voor het innen van de invoerrechten, bouwleges en verhuur van schoolgebouwen door gemeenten aan het bijzonder onderwijs).</p> <p>Verzamelde bijlagen met lange reeksen t/m T + 4 (MLT) waarbij het percentage voor het 4de jaar ook wordt gebruikt voor het 5de jaar</p>		
---	--	--

6 Welke indexen voor welke onderwerpen en wat wordt er niet geïndexeerd

Exploitatie

Om te bepalen welk bedrag nodig is op de stelpost wordt de volgende indeling gehanteerd;

Niet indexeren

- De kapitaallasten, (inzet van) bestemmingsreserves, overlopende passiva en voorzieningen
- Lasten die gedekt worden uit een specifieke bijdrage van een derde, denk aan een rijksbijdrage (SPUK)

Te indexeren

- De resterende lasten met hun specifieke indexen

Investerings

- In afwachting van het investeringsbeleid worden nu alleen de kredieten voor in de periode T tot en met T+5 geïndexeerd voor dat deel van het krediet waar nog onderhanden werk voor moet worden uitgevoerd.

Toelichting op de artikelen

Algemeen: Begrotingssaldo

Het structureel begrotingssaldo is het verschil tussen de structureel geraamde baten en lasten. Dit structurele begrotingssaldo kan incidenteel negatief zijn maar niet meerjarig. In het structurele begrotingssaldo moeten de keuzes worden gemaakt voor eventuele extra structurele inzet. Kortom op het begrotingssaldo kan gestuurd worden door de baten te verhogen of te verlagen en datzelfde geldt voor de lasten.

Voor indexatie geldt dit principe ook. De structurele indexatie lasten moeten gedekt worden uit het structurele begrotingssaldo. Daarom vindt er ook indexatie aan de batenkant plaats. Zie ook de grafiek bij toelichting artikel 1. Er is een indirecte relatie tussen de indexatie een de baten en lasten kant. Met andere woorden in de praktijk zullen deze elkaar niet opheffen. Een van de redenen is dat aan de batenkant de CPI-index wordt gehanteerd en aan de lastenkant er 6 indexen worden gehanteerd.

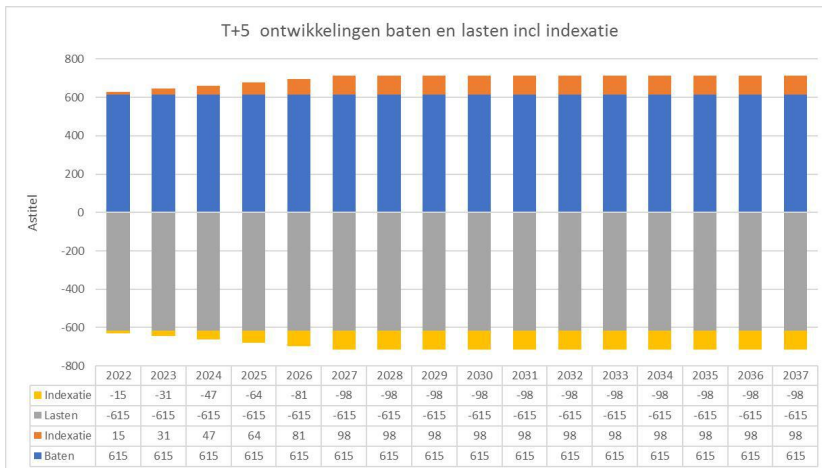
Artikel 1

Wettelijk moet de provincie een begroting maken voor de periode T+3. Als provincie zuid-holland hebben we ervoor gekozen om het begrotingssysteem zo in te richten dat we werken met T+15.

In de circulaire van het provinciefonds wordt de ontwikkeling van de algemene uitkering gegeven voor de periode T+5. Dit betekent dat in de meicirculaire 2022 de ontwikkeling van de algemene uitkering tot en met 2027 wordt gegeven. De ontwikkeling van de baten wordt opgenomen in de begroting en vormt daarmee het uitgangspunt voor het hanteren van de indexatie op T+5. Want de ontwikkeling van de algemene uitkering bestaat uit een volume deel en een indexatie deel.

De baten en lasten bestaan in de basis uit een volume en een indexatie deel. Omdat door de verwerking van de circulaire aan de baten kant op T+5 een ontwikkeling van indexatie zit, moet dit ook terug komen in de lasten voor dezelfde periode. Immers een deel van ontwikkeling is bedoeld ter dekking van de indexatie.

De algemene uitkering van het provinciefonds is ongeveer 40% van de inkomsten. Een andere grote inkomstenbron is de motorrijtuigenbelasting voor 50%. Alleen de indexatie van de algemene uitkering van het provinciefonds is dus niet voldoende om de indexatie aan de lastenkant te dekken. Daarom is het ook noodzakelijk daar waar mogelijk de andere inkomstenbronnen te indexeren. De provincies kan zelf de motorrijtuigenbelasting en de leges indexeren. De termijn die hiervoor gehanteerd wordt is gelijk aan die van het circulaire van het provinciefonds, T+5. Na T+5 wordt het bedrag van T+5 structureel doorgetrokken, zie onderstaand voorbeeld.

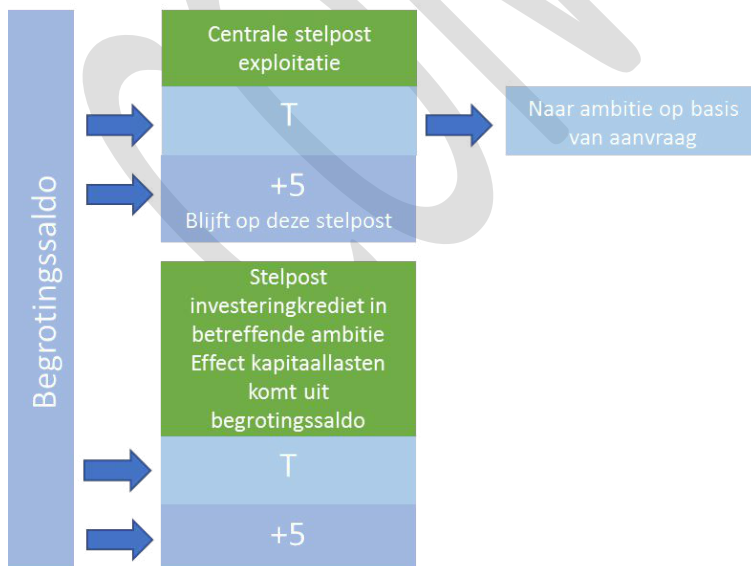

Artikel 2/3

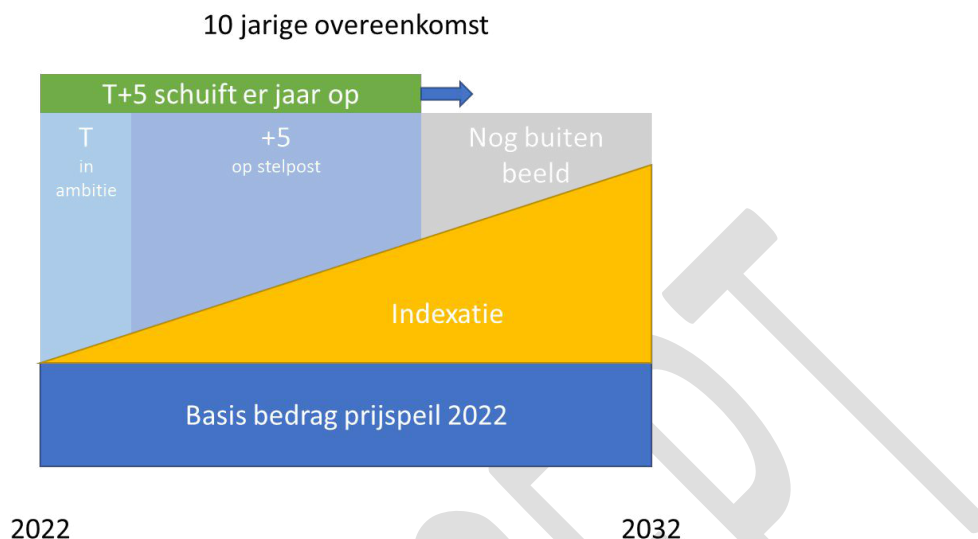
Er wordt gewerkt met stelposten voor de periode T tot en met T+5 waarbij voor de exploitatie alleen het betreffende begrotingsjaar ingezet kan worden binnen de ambities. Omdat de percentages voor de toekomstige begrotingsjaren nog muteren houden we die op de stelpost. Hier zijn de aanpassingen makkelijk door te voeren omdat het om een beperkt aantal stelposten gaat.

Deze herberekening vindt jaarlijks plaats op alle stelposten, zowel exploitatie als investeringen. In het geval van investeringen staat de stelpost al binnen de ambitie. Maar hier gelden dezelfde beleidsuitgangspunten voor als bij de stelpost van de exploitatie. Ook deze stelpost wordt dus jaarlijks aangepast. En er moet een directe relatie zijn tussen de kredieten die geraamd zijn in de periode T+5 en de indexatie kredieten op de stelpost.

Begrotingsjaar T indexatie aan de lastenkant

Hieronder is schematisch weergegeven hoe we omgaan met indexatie voor bijvoorbeeld een overeenkomst van 10 jaar. Er is 6 jaar gedekt door de stelpost en laatste 4 jaar nog niet. Bij elk nieuw begrotingsjaar schuift de stelpost een jaar op en ontstaat er ook dekking voor deze periode.

Artikel 4

Om te borgen dat het indexeren opcenten op de motorrijtuigenbelasting als principe gehandhaafd blijft is ervoor gekozen om de 0% indexatie te hanteren als er op een bepaald moment niet geïndexeerd wordt.

De basis van het beleid is dat voor het aangaan van contracten de indexen en percentages worden gehanteerd zoals ze in het beleid zijn opgenomen. Als hiervan wordt van afgeweken vanwege andere afspraken in het contract of omdat bijvoorbeeld het percentage sterk afwijkt, zal er een afweging plaats moeten vinden hoe het verschil hiertussen gedekt wordt. Dit kan door ruimte binnen de lasten te zoeken of de baten bijvoorbeeld te verhogen. In ieder geval zal het structurele begrotingssaldo positief moeten blijven.

Bijvoorbeeld:

Voor een werk geldt de index GWW en het vastgestelde percentage voor dat jaar is 5%. In het contract wordt afgesproken een andere index te gebruiken en het percentage hiervoor is 7%. Dan is er sprake van een afwijking van het beleid. De indexatie behoefte zal in dit geval hoger uitvallen dan dat er volgens het beleid op de stelpost beschikbaar is. Er zal dan door GS en PS moeten worden bepaald waar de dekking van het verschil tussen de 5% en de 7% gevonden wordt. Dit kan dus bijvoorbeeld via her-prioritering binnen het doel, of ambitie zijn of in de mix van instrumenten van baten en lasten.